

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR
www.mfsr.sk/sk/financie/hodnota-za-peniaze/

Hodnota za peniaze projektu

Obstarávanie stavby na leteckej základni Sliač
(projektový zámer)

jún 2023

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanému projektu v zmysle § 19a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hodnotenie pod vedením Martina Haluša pripravili Martin Kmetko, Michal Jerga, Ivana Michalková, Martin Gašparík a Jakub Zachar na základe materiálov opísaných v tomto hodnotení a stretnutí so zástupcami Ministerstva obrany SR.

Ekonomické hodnotenie Ministerstva financií SR má odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy v hodnote investičného projektu. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Zhrnutie

- **Ministerstvo obrany SR (MO SR) pripravilo štúdiu na rekonštrukciu a modernizáciu letiska Sliach s odhadovanými celkovými nákladmi 126 mil. eur s DPH.** Projekt počíta s rekonštrukciou a vybudovaním nových letiskových dráh a ďalšími 10 stavebnými objektmi infraštruktúry leteckej základne.
- **Projekt podľa štúdie nadväzuje na obstaranie leteckej techniky F-16 a plní ďalšie požiadavky na infraštruktúru podľa Ozbrojených síl SR.** Pôvodná požiadavka vznikla z potreby infraštruktúry na prevádzku pre novo nakúpenú leteckú techniku. Počas prípravy projektu pribudli požiadavky na plnenie iných úloh Ozbrojených síl SR (OS SR) a podporu aliančných spojencov.
- **MO SR plánuje pri projekte spolupracovať s agentúrou NATO pre podporu a obstarávanie (NATO Support and Procurement Agency – NSPA).** Agentúra NSPA bude zodpovedná za prípravu súťaže na zhotoviteľa a jeho výber, rozsah investície a jej štruktúra vyplýva z požiadaviek Ozbrojených síl SR a MO SR.
- **Náklady na projekt sú odhadom spracovaným na základe projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie.** Náklady na stavebné práce sú vo výške 110 mil. eur s DPH, 16 mil. eur s DPH zahŕňa náklady na projektový manažment, projektovú dokumentáciu a kvalitatívny dohľad.
- **Vláda schválila [obstarávanie stavby](#) v roku 2019, v roku 2020 predložilo MO SR vláde [aktualizáciu materiálu](#) s rozhodnutím o spolupráci s agentúrou NSPA. [Hodnotená štúdia](#) bola predložená MF SR v roku 2023. Štúdia uskutočniteľnosti bola poskytnutá MF SR v stupni utajenia “Vyhradené”. Vzhľadom na utajenie štúdie je rozsah informácií v ekonomickom hodnotení limitovaný.**

Hodnotenie

- **Cieľom projektu je zabezpečiť potrebnú infraštruktúru na prevádzku lietadiel F-16 a prevádzku ďalšej leteckej techniky.** Rekonštrukcia je potrebná pre prevádzku nových stíhacích lietadiel. Vládou schválený materiál v roku 2019 definoval cieľ projektu ako zabezpečenie technických požiadaviek pre prevádzkovanie leteckej techniky F-16. V štúdií sú doplnené aj požiadavky na zabezpečenie prevádzky cvičných lietadiel OS SR a dopravných lietadiel OS SR a NATO.
- **Štruktúru stavieb a požiadavky nad rámec prevádzky F-16 nie je možné z predložených materiálov vyhodnotiť.** Štruktúru projektu stanovilo MO SR už v roku 2019, ale oproti pôvodnému návrhu sa zvýšila plocha nových rolovacích dráh. Zmena rozsahu vyplýva z požiadaviek OS SR nad rámec prevádzky lietadiel F-16 aj s ohľadom na možné rozšírenie leteckej základne v budúcnosti. Podľa štúdie bude letisko po realizácii projektu spôsobilé pre prijatie techniky a plnenie úloh NATO.
- **Podľa porovnania predbežného rozpočtu s trhovými cenami by mohli finálne ponuky dosiahnuť úroveň 92 mil. eur s DPH.** V porovnaní s bežnými cenami stavebných prác a materiálu na trhu¹ môžu byť ceny v projektovej dokumentácii znížené o 34 - 35 mil. eur s DPH. Podľa MO SR vyhlasuje agentúra NSPA súťaž na zhotoviteľa bez uvedenia predpokladanej hodnoty zákazky (PHZ). Zo strany MO SR je potrebné voči agentúre NSPA komunikovať odhadované náklady projektu v súlade s cenami bežnými na trhu, zároveň je potrebné spresnený odhad stavebných nákladov použiť pri vyhodnotení ponúk od dodávateľov.
- **Rozpočet projektu bol v súlade s praxou iných stavebných projektov znížený o rezervu vo výške 10 mil. eur, ktorá bola súčasťou pôvodného odhadu nákladov.** Dobrou praxou pri stavebných projektoch v pokročilej fáze prípravy je nezahŕňať finančnú rezervu do nákladov projektu. Na krytie možného navýšenia nákladov je možné využiť dodatky k pôvodnej zmluve s presne zadefinovaným rozsahom a cenou.
- **Na náklady a dobu trvania rekonštrukcie má vplyv miera obmedzenia bežnej prevádzky letiska v čase realizácie projektu.** OS SR budú počas rekonštrukcie vykonávať úlohy na letisku v limitovanom rozsahu. Pri rozhodovaní o miere obmedzenia bežnej prevádzky letiska v čase jeho rekonštrukcie a modernizácie je potrebné zohľadniť vplyv na dobu trvania projektu a celkové náklady. Pri príprave projektu je potrebné zhotoviteľovi čo najviac špecifikovať rozsah a dobu obmedzení.

---

¹ Jednotkové ceny stavebných prác a materiálov z projektovej dokumentácie boli porovnané ministerstvom obrany v systéme ODIS, ÚHP porovnávalo ceny so systémom CENEKON a databázou ÚHP, ktorá vychádza zo zazmluvnených projektov. Pri porovnaní cien odhadlo MO SR úsporu na 34 mil. eur s DPH a ÚHP na 35 mil. eur s DPH.

- **Obstarávanie stavby je schválené vládou a je súčasťou programového plánu MO SR.** Dlhodobý plán rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2035 uvádza rekonštrukciu letiska Sliač ako jednu z priorit, v materiáli ale nie je špecifikovaný jej rozsah. Časť prostriedkov (68 mil. eur) bola poskytnutá agentúre NSPA v roku 2020 a slúži ako záloha, z ktorej sa postupne uhrádzajú faktúry za služby a práce súvisiace s prípravou a realizáciou projektu. Zvyšná časť predpokladaných nákladov je zahrnutá v Programovom pláne rezortu ministerstva obrany na roky 2024 až 2026 s výhľadom programu Rozvoj obrany do roku 2029.

Odporúčania

- **Vítaznú ponuku porovnať s referenčným rozpočtom 92 mil. eur s DPH. V prípade vyššej ceny zvážiť prijatie ponuky, prípadne rokovať s uchádzačmi o možnostiach znížiť cenu.**
- **Pri určovaní cien stavebných prác a materiálov v ďalších fázach projektu využívať čo najpresnejší odhad podľa bežných cien dostupných na trhu.**
- **Jasne popísať riziká a dopady neúplného uzatvorenia letiska počas realizácie stavebných prác a navrhnuť opatrenia, aby sa predišlo navýšeniu nákladov či predĺženiu stavebných prác.**
- **V rámci aktualizácie štúdie uskutočniteľnosti pred podpisom zmluvy na základe § 19a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy zaslať aj návrh zmluvy.**

Opis a ciele projektu

MO SR pripravilo štúdiu uskutočniteľnosti obstarávania stavby na leteckej základni Sliač s celkovými nákladmi 126 mil. eur s DPH. Komplexná rekonštrukcia pozostáva z dvoch častí, v rámci ktorých sa uskutoční 11 stavebných projektov. Najväčšiu časť projektu tvorí rekonštrukcia a vybudovanie nových rolovacích dráh a stojísk.

Štúdia nadväzuje na návrh projektu z roku 2019, ktorý bol odsúhlasený vládou SR. Návrh projektu určuje štruktúru, rozsah požadovaných prác sa počas projektu zmenil, pribudli požiadavky na plnenie úloh OS SR a podporu aliančných partnerov. Projekt v súčasnej dobe vyžaduje väčší rozsah stavebných prác, pribudla potreba rekonštrukcie resp. výstavby nových rolovacích dráh a stojísk.

Projekt bude podľa MO SR realizovaný v spolupráci s NATO Agentúrou pre podporu a obstarávanie - NATO Support and Procurement Agency (NSPA). V roku 2020 bola na vládu predložená aktualizácia materiálu, v rámci ktorého vláda schválila realizáciu projektu v spolupráci s NSPA. Agentúra bola zvolená na základe predošlých skúseností s výstavbou obdobných projektov v zahraničí. Zabezpečí obstaranie dodávateľa a projektový manažment, štruktúru a rozsah projektu určuje MO SR v spolupráci s Ozbromými silami SR.

Pôvodný návrh projektu z roku 2019 uvádza ako hlavné ciele prípravu stavby na leteckej základni Sliač, ktorá je súčasťou infraštruktúry SR a spĺňa kritériá na obranu SR. Po rekonštrukcii bude letisko spĺňať kritériá určené výrobcom stíhacích lietadiel F-16, ktoré ovplyvňujú záručné podmienky. Počas prípravy projektu sa rozsah stavieb rozšíril na základe operačných požiadaviek OS SR tak, aby mohli okrem zázemia a prevádzky stíhacích lietadiel F-16 spĺňať podmienky aj pre cvičné a dopravné lietadlá. Časť projektov je určená pre zabezpečenie integrovanej protivzdušnej a protiraketovej obrany NATO a letisko bude spôsobilé plniť úlohy NATO.

Spôsob, akým sa určila štruktúra stavieb, nie je súčasťou materiálov schválených vládou ani štúdie uskutočniteľnosti. Podľa MO SR budú všetky stavebné objekty slúžiť primárne pre stíhacie lietadlá, iba časť z projektov (najmä rolovacie dráhy) bude využívaná aj pre inú leteckú techniku. Technické parametre rolovacích dráh, stojísk a niektorých stavebných objektov sú určené kritériami Vzdušných síl Spojených štátov. Štruktúru projektu stanovilo MO SR v roku 2019, pričom spôsob výberu stavieb nebol v materiáloch detailne popísaný.

Rozsah prác bol zmenený aj vzhľadom na možné rozšírenie leteckej základne v budúcnosti. Letisko je v súčasnosti zatvorené pre civilné letectvo a počas rekonštrukcie budú OS SR plniť úlohy na letisku iba obmedzene. Rozhodnutie o úplnom resp. čiastočnom uzatvorení letiska počas stavebných prác má vplyv na trvanie stavebných

prác a ich náklady. Projekt bude realizovaný takým spôsobom, aby nebolo nutné opätovné vyradenie letiska z prevádzky v budúcnosti.

Box 1: NSPA

Agentúra NSPA (NATO Support and Procurement Agency) poskytuje podporu pri projektoch pre operácie NATO a pre národné požiadavky členských krajín. Zameriava sa na projekty obstarávania výzbroje, budovania skladov munície alebo kapacít pre údržbu vojenskej techniky, logistiky a pri výstavbe infraštruktúry. Cieľom agentúry je nájsť nákladovo najefektívnejšie a uspokojivé riešenie.

Pre projekt obstarávania stavby na leteckej základni Sliač bola agentúra NSPA zvolená na základe predošlých skúseností s obdobnou výstavbou v Litve a Albánsku. Pre infraštruktúrne projekty poskytujú služby pri obstaraní a riadení inžinierskych služieb v súlade so stavebnými predpismi objednávajúcej krajiny, vypracovanie odhadu nákladov, obstarávanie a riadenie stavebných prác a zapracovávanie zmien požiadaviek počas výstavby.

MO SR uzatvorilo v roku 2020 s NSPA dohodu o spolupráci, na základe ktorej agentúra pôsobí ako sprostredkovateľ projektu, vyhlasuje medzinárodnú súťaž, komunikuje s uchádzačmi a uzatvára zmluvy s dodávateľmi. MO SR má vo všetkých fázach rozhodovacie práva.

Identifikácia potreby

Rekonštrukcia letiska je potrebná kvôli zabezpečeniu prevádzkových podmienok pre stíhacie lietadlá F-16. Súčasný stav podľa informácií MO SR nespĺňa požiadavky na prevádzku lietadiel F-16. Rozsah potreby pre splnenie minimálnych podmienok na prevádzku lietadiel F-16 čiastočne vychádza z dokumentu výrobcu Lockheed Martin, ktorý bol poskytnutý ÚHP pri hodnotení.

Komplexná rekonštrukcia má okrem podmienok pre leteckú techniku zabezpečiť aj zlepšenie infraštruktúry leteckej základne na základe nedostatkov identifikovaných Ozbrojenými silami SR. Pôvodný návrh prác vyplýva z požiadaviek, ktoré predložili OS SR a z overovacích prieskumov stavenísk. Rozsah prác určili OS SR na základe operačných požiadaviek na leteckú techniku a integrovanú protivzdušnú a protiraketovú obranu NATO (NATINAMDS), ako aj podporu aliančných partnerov.

Cieľ projektu je vysvetlený, štruktúru stavieb a požiadavky nad rámec prevádzky F-16 nie je možné z predložených materiálov vyhodnotiť. Pre potreby prevádzky stíhacích lietadiel F-16 je potrebná rekonštrukcia a výstavba nových rolovacích dráh a stojísk, rekonštrukcia hangáru údržby, umývacie zariadenie pre lietadlá, sklad a plnička hydrázínu, parkovacie priestory pre pozemné podporné prostriedky a dielňa údržby. Potreba vyplýva z dokumentu predloženého výrobcom stíhacích lietadiel a je daná aj kritériami Vzdušných síl Spojených štátov. Trafostanica, sklad náhradných dielov a úložisko munície plnia okrem prevádzky F-16 aj požiadavky OS SR mimo F-16. Rekonštrukcia priestorov integrovanej protivzdušnej a protiraketovej obrany NATO (NATINAMDS) súvisí okrem prevádzky F-16 aj s plnením medzinárodných záväzkov voči NATO.

Analýza alternatív

Alternatívne možnosti neboli vyhodnocované, podľa MO SR je letisko Sliač jediným vyhovujúcim vojenským letiskom pre zázemie stíhacích lietadiel F-16. Alternatívne bolo zvažované iba vojenské letisko Kuchyňa, ktoré dokáže potrebné služby poskytovať iba dočasne, pretože nemá potrebné kapacity ani úložné priestory na prácu s utajovanými dokumentmi a technológiou. Letisko Sliač má potrebnú infraštruktúru a vhodnú geografickú polohu pre obranu vzdušného priestoru.

MO SR nevyhodnocovalo alternatívne možnosti v kontexte rozličnej štruktúry alebo rozsahu stavieb. Určená rekonštrukcia je posudzovaná iba voči základnému scenáru - žiadne úpravy a nevyhodnocuje napr. realizáciu len takých objektov, ktoré sú potrebné pre splnenie minimálnych požiadaviek pre prevádzku lietadiel F-16.

Ekonomické hodnotenie

Náklady sú po úprave jednotkových cien a vypustení rezervy vo výške 92 mil. eur s DPH, stavebné práce a materiál predstavujú 75 - 76 mil. eur s DPH. Náklady na projekt pozostávajú okrem stavebných nákladov na všetkých 11 projektov aj z nákladov na projektový manažment a na odborný a kvalitatívny dohľad. Pôvodný odhad nákladov sa znížil aj o plánovanú finančnú rezervu 10 % v súlade s dobrou praxou pri podobných projektoch.

Pôvodné náklady na projekt sú stanovené na základe projektovej dokumentácie k stavebnému povoleniu a sú iba odhadom zhotoviteľa projektovej dokumentácie. Po porovnaní jednotkových cien s cenami bežne dostupnými na trhu MO SR zníži odhad nákladov o 34 - 35 mil. eur s DPH. Po vyhodnotení súťaže a výbere zhotoviteľa MO SR aktualizuje náklady na projekt a štúdiu uskutočniteľnosti a zašle na ekonomické hodnotenie pred podpisom zmluvy.

Podľa MO SR vyhlasuje agentúra NSPA medzinárodnú súťaž bez uvedenia predpokladanej hodnoty zákazky. Spresnený odhad stavebných nákladov a benchmark jednotlivých položiek použije NSPA pri vyhodnocovaní ponúk. Pre efektívne vyhodnotenie ponúk od uchádzačov je potrebný čo najpresnejší odhad nákladov.

Odhad nákladov sa od pôvodného návrhu navýšil, návrh projektu schválený vládou v roku 2019 odhadoval náklady na 55 mil. eur s DPH. V roku 2020 bola na vládu predložená aktualizácia materiálu, týkajúca sa výberu agentúry NSPA ako sprostredkovateľa projektu. V aktualizácii boli náklady 81 mil. eur s DPH bez zmeny rozsahu projektu. Navýšenie nákladov v štúdiu uskutočniteľnosti je vysvetlené zväčšením rozsahu stavebných prác, ako aj zvýšením cien stavebných materiálov a infláciou. V štúdiu uskutočniteľnosti boli celkové náklady na projekt na základe odhadu zhotoviteľa projektovej dokumentácie vo výške 126 mil. eur.

Tabuľka 1 Zmena odhadovaných celkových nákladov projektu

	2019	2020	2023	2023 po úprave
Odhad nákladov (mil. eur s DPH)	55,4	81,4	126,3	92
% zmena oproti roku 2019		+47 %	+128 %	+66 %

Zdroj: MO SR, Spracovanie ÚHP

Riziká

Na výšku celkových nákladov vplýva aj rozsah obmedzenia prevádzky letiska, ktorý nie je v súčasnosti určený. Letisko je v súčasnosti zatvorené pre civilnú leteckú dopravu, počas rekonštrukcie bude čiastočne uzatvorené aj pre vojenské letectvo. Zhotoviteľ stavby bude povinný prispôsobiť harmonogram prác tomu, aby OS SR, a prípadne aj alianční partneri, mohli na letisku vykonávať základné úlohy vzdušnej obrany. Tieto obmedzenia majú vplyv na nákladovosť aj časovú náročnosť stavebných prác. Aby bol tento vplyv čo najnižší, je potrebné vykonávať úlohy OS SR v čo najnižšej možnej miere a jasne špecifikovať mieru obmedzení a jeho podmienky zhotoviteľovi stavby.

Prílohy

Príloha 1 Porovnanie nákladov projektu s databázou ÚHP a systémami ODIS a CENEKON

PROJEKT	Náklady s DPH	Náklady podľa ODIS	Úspora MO SR	Náklady podľa databázy zazmluvnených projektov a CENEKON)	Úspora ÚHP
Projekt 01 – Rekonštrukcia a výstavba nových rolovacích dráh a novej odbavovacej plochy	77,4	47,1	-39%	45,6	-41%
Projekt 02 – Rekonštrukcia skladu náhradných dielov	4,1	2,9	-30%	3,7	-10%
Projekt 03 – Rekonštrukcia trafostanice TS - 8	1,4	1,3	-9%	1,2	-15%
Projekt 04 – Novostavba vjazdu z obce Sielnica	2,4	2,4	0%	1,9	-18%
Projekt 05 – Rekonštrukcia hangáru údržby Vítkovice	7,3	6,8	-6%	6,9	-5%
Projekt 06 - Novostavba umyvárne lietadiel + strojovňa vodných zdrojov a čerpadiel	6,6	6,0	-10%	6,1	-7%
Projekt 07 – Rekonštrukcia budovy na parkovanie pozemnej podpornej techniky	0,8	0,6	-33%	0,7	-12%
Projekt 08 - Novostavba skladu a plnenie hydrazínu + strojovňa vodných zdrojov a čerpadiel	1,9	1,7	-8%	1,7	-12%
Projekt 09 – Novostavba dočasného skladu munície	4,0	3,7	-8%	3,7	-7%
Projekt 10 – Rekonštrukcia dielni na opravu pozemnej podpornej techniky	2,3	1,9	-19%	2,2	-6%
Projekt 11 – Rekonštrukcia priestorov NATINAMDS	1,3	1,3	-3%	1,3	-6%
SPOLU	109,6	75,6	-31%	75,0	-32%

Zdroj: Štúdia uskutočniteľnosti MO SR, spracovanie ÚHP